

Otrok domá in v šoli.

(Dalje.)

2. Otrok v šoli.

Starši! kedar so vam vaši ljubi mali pod varstvom božjem lepo dorastli do brihtnosti in do let, ki jih šola zahteva, le veselo in zaupljivo jih pripeljite v šolo. Gotovo resničen je pregovor: Majhni otroci majhne skerbí, veliki otroci velike skerbí; skerbí za otroke rastejo z vsakim dnevom. Zaželeno vam bodi, da v šoli imate napravo, ki vam vedno težjo butaro izreje otroške nositi pomaga. Od kar ste svoje otroke šoli izročili, teža za njih blagor sloni na dvojnih ramah. Tudi šolo smemo imenovati prav natorno, po božji naredbi vstanovljeno izrejnico mladosti.

Vir njeni je zastavljen na prirojeno postavo človeške nature, po kateri za to, česar sam doveršiti ne morem, pri svojem bratu iščem pomoči. Starši sami nezmožni, svoje otroke tako izrediti, kakor je njih za blagor njihovih otrok vneto serce želelo, skerbé si dobiti pomočnikov, ki so zmožni s svojo večo umetnostjo bolj na tanko izuriti otročiče. Tako se je pričela primerna zveza, ki mora biti med starši in podučevalci njih otrok, po kateri prevzame vsaki svoje dolžnosti, podučevavec skerb, otročiče kar je moč dobro učiti in njih serce boljšati, starši skerb, podučevalce svojih otrok hvaležno podpirati. Kdor vživa dobrote, tudi dolžnosti z njimi prevzame. Od tod tudi izhaja spoštovanje, ki ga ljudski učenik, ako je tega imena s svojo večjo oliko vreden, po pravici pričakovati sme.

Ako iščemo šoli poterjenja od Gospoda samega, nam ni treba hoditi v raj, da bi ondi kazali naj bolje šolo, v kateri je Gospod sam podučeval Adama in Evo; ni se nam treba toliko sklicovati na božjo napravo, s ktero je Bog nevkretno ljudstvo svoje po posebnih možeh podučeval in ga odrejal. Reči smemo le: Velikokrat in po mnogih potih je govoril Bog po prerokih, poslednjič, tiste dni, nam je govoril po svojem Sinu. Ta se imenuje po vsi pravici učenik, ki uči z močjo. Napravil je za ves človeški rod učilnico, ki s soglasno omiko uma in serca, ljudstva vé voditi, da dosežejo svoj preimenitni namen, časno in večno srečo. Ne le z močjo, tudi ljubeznjivo je on učil; v njem ljubezni polnem učeniku, je vterjena prava vez, ki učenika in učence lepo sklepa. — Le toliko tedaj šole svoj namen dosežajo, kolikor so resnični posnetek šole Jezusove. Ta resnica, menim, je tako jasna, kakor je jasno, da

brez Kristusa sreče za človeštvo ni, ali, kakor vsaki vé, da brez solnca bi ne bilo dneva. Zeló pa jo vendar prezirajo vsi, ki tako radi s svojim jezikom zalecvajo in v svojih spisih nasvetujejo, naj bi se ločila šola od cerkve — ali z drugimi besedami: naj bi se odpravil iz šol duh keršanski. — Materna zvesta pomagavka, naj bo nje hvaležna hčerka, cerkvi naj šola skerbno pomaga; naj bo z njo nadaljevavka zveličanega dela Kristusovega, naj skerbí z njo vse privabiti k Kristusu, da postanejo deležni obljub njegovih.

Kakor so tedaj starši svoje otročiče sprejeli od Bogá samega v izrejo, tako jih izroča šoli Gospod sam, po svoji namestnici sv. cerkvi.

Domača izreja in šola imate tedaj ravno tisti namen: po Gospodovem povelji nad njegovimi ljubljenci čuti, jih podučevati in za njih telesni in dušni blagor skerbeti.

Otrok v šoli je tedaj ravno tako v varstvu namestnikov božjih, kakor pri svojih starših. Pomniti pa je le, da tudi šolarčki vedno ostanejo vaši — ljubi starši, le hranjenčki šole so.

Zato si morata, potem ko so otroci šoli izročeni, dom in šola, prijazno roke podati, in v lepi vzajemnosti za odrejo otrok skerbeti. Kteri koli iz med nju dolžnosti svoje ne stori, se zeló pregreši. Šola! Je tudi ti vedi, kaj imaš izročene, in kdo ti je izročil! Mladino, — staršev, človeštva podporo, sv. cerkve lepoto, angelov in Bogá samega veselje. Ti vsi tedaj smejo tirjati, da se jim odgovoriš, kako so ljubi mali v tvojem varstvu oskerbljeni! —

Ne more pa naše kratko sporočilo razlagati bolj natančno, kako naj se ravná v šoli z otroci, le kratko naj še opomni posebnih priložnost, v katerih naj bi se lepo vjemala šola in domača izreja.

Gotovo je to: Šola naj lepo zida na podlago, ki jo ji pre-skerbí domača izreja; domača izreja naj krepko podpira, kar je šola zidala.

Kedar se cepi mlado drevesce, se morata divjaček in cepič lepo vjemati; tako se mora šolski poduk z domačo izrejo lepo skleniti, precej pri začetku šole. Z ljubeznjivostjo materno, in z zvesto, modro skerbjo očetovsko se poniža učenik do slabotne zmožnosti malih; z njimi otrok postane, da nauke umu in sercu otroškemu dovzetne napravi. Težke te umetnosti — slabim slab postati, da bi slabe pridobil, vsem vse postati, da bi vse zveličal (1. Kor. 9, 22.), se mora pa učenik sam učiti, in sicer prav posebno v bukvah ljubezni.

Ljubiti otroke je šoli kakor staršem poglavitno pravilo, ki jih uci izrejo otrok prav vravnati. Učenika, ki sebi izročene male ljubi, — veseli obraz, pohlevna beseda, priprosti nauk, mične prilike, dobrovoljno opominovanje, poterpežljivo 10-kratno, 100-kratno ponavljanje, kmali popolnoma njemu vda otroška serca, in kdor stopi v njegovo šolo, nehoté se spomni ginljivo lepe podobe evangeljske, ki nam kaže Jezusa, zgled učencikov, v sredi ljubih malih, žarečega mile ljubeznjivosti do njih. Učenik, ki tako s svojimi šolarčki ravná, jih tudi kmali popolnoma spozná. Lepo, odkritoserčno mu mali navadno pripovedujejo, kako opravljajo svoje juterne in večerne molitve; razodevajo mu, kako so s svojimi bratci in sestricami prijatli, odkrivajo kakšne tovaršije, kakšne igrače imajo; ne zamolčijo mu, kako se vedejo na samem, kako z drugimi. Iz tega pa kmali vé, kje je treba napčnosti poravnati, kje pomankljivosti spolnovati. In ko pridejo starši — kakor učenik pričakuje — poprašat za svojega otroka, jih lahko opomni, kaj naj pri izreji otroka popravijo. Tako se z združenimi močmi odpravljajo napčnosti otročeje. Naj bi pač tudi res tako bilo! Ali kaj, ko staršev naj večkrat let in dan blizo ni! Le če bi se učenik čez otroka pritožil, ali če po svoji dolžnosti napčnosti otročeje domu naznani, ali otroke ojstreje posvari; le ko pride čas prve spovedi ali prvo sv. obhajilo, in se leni in preporedni otroci k sv. zakramentom ne pusté, — le takrat zvedo nekteri starši za učenike, da jim, ali obstransko, ali če so dovolj zarobljeni, gerdo zabavljajo — namesto se svoje zanikernosti sramovati in otroke zasluženó posvariti. Taki nespametni starši pa še več pripomorejo, kot nekretnost malih, ki res veliko truda učenikom prizadeva, da je resničen stari latinski pregovor: „Quem dii odere, pædagogum fecere“, ali po domače: Ubogi so ljudski učitelji!

S tem pa nikakor nočemo enostransko zagovarjati merzlote tlačanskih učiteljev, ki bi le svoje ure v šoli dopolnili in se malo zmenili, ali se otroci kaj naučé, ali ne; tudi ne priterdimo s tem odljudnosti, ošabnosti, po kateri bi se učitelju komaj vredno zdelo, priprostim staršem na njih priproste vprašanja odgovarjati. Obema veljá doseči silo imenitni, že omenjeni namen; tedaj je posvetvanja prijaznega obema potreba.

(Konec prih.)